

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ

УДК 343.344

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.32850/LB2414-4207.2020.16.31](https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.16.31)

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ ЗБРОЇ, БОЄПРИПАСІВ І ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН У ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Волуйко Олексій Миколайович,
кандидат юридичних наук,
начальник кафедри правового
забезпечення службово-бойової діяльності
(Київський факультет Національної
академії Національної гвардії України,
м. Київ, Україна)

Ромашко Олег Миколайович,
старший викладач кафедри забезпечення
державної безпеки
(Київський факультет Національної
академії Національної гвардії України,
м. Київ, Україна)

Легенький Віталій Вікторович,
викладач кафедри правового
забезпечення службово-бойової діяльності
(Київський факультет Національної
академії Національної гвардії України,
м. Київ, Україна)

Стаття присвячена аналізу особливостей кримінально-правової протидії незаконному обігу зброї, боєприпасів і вибухових речовин у діяльності правоохоронних органів України, а також аналізу факторів, пов'язаних з існуванням цього негативного явища в сучасному українському суспільстві. Визначено, що дії зі зброєю, боєприпасами й вибуховими речовинами, що здійснюються з порушенням законів, правил та інструкцій і утворюють незаконний обіг зброї, поділяються на два види – дії, пов'язані з учиненням адміністративних правопорушень, і дії, що порушують кримінально-правові заборони та тягнуть кримінальну відповідальність. Зокрема, у кримінально-правовому значенні складниками незаконного обігу зброї є вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 201, 262, 263, 263-1, 264, 265-1, 267, 269, 333, 410, 411, 412, 413, 414, 440 КК України. Проведений юридичний аналіз кримінальних правопорушень у цій сфері дав змогу зробити висновок, що їх основним безпосереднім об'єктом є суспільні відносини у сфері обігу зброї, бойових

припасів і вибухових речовин; предметом є вогнепальна та холодна зброя, боєприпаси, вибухові речовини, вибухові пристрої, радіоактивні, хімічні, біологічні та вибухонебезпечні матеріали; з об'єктивної сторони вони переважно характеризуються проявом суспільно небезпечного діяння; суб'єктом кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 201, 262, 263, 263-1, 264, 265-1, 267, 269, 333, 440 КК України, є фізична осудна особа, яка на момент учинення кримінального правопорушення досягла 16 років, за винятком учинення крадіжки, грабежу, розбою й вимагання предметів, передбачених ст. 262 КК України, де відповідальність настає з 14-річного віку, а суб'єктом кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 410, 411, 412, 413, 414 КК України, є військовослужбовець, тобто особа, яка проходить дійсну військову службу в складі Збройних сил України та інших військ відповідно до законодавства України; суб'єктивна сторона переважно характеризується умислом. Констатовано, що важливим аспектом успішної протидії кримінальним правопорушенням у цій сфері й запобіганню їх учиненню є ефективна взаємодія в організації та безпосередній діяльності правоохоронних органів. Визначено комплекс заходів із протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаним із незаконним обігом зброї, бойових припасів і вибухових речовин у діяльності правоохоронних органів України. Аргументовано, що протидія кримінальним правопорушенням, пов'язаним із незаконними діями у цій сфері, – це не лише встановлення в КК України відповідальності за незаконний обіг вогнепальної зброї, боєприпасів і вибухових речовин, їх виявлення й розкриття з боку правоохоронних органів, а й комплекс інших заходів, що включають дії з контролю за обігом зброї, боєприпасів, вибухових речовин і вибухових пристроїв.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, кримінально-правова протидія, незаконний обіг, зброя, бойові припаси, вибухові речовини, правоохоронні органи України.

FEATURES OF CRIMINAL AND LEGAL CONTROL OF ILLEGAL TRAFFICKING OF WEAPONS, AMMUNITION AND EXPLOSIVES IN THE ACTIVITIES OF LAW ENFORCEMENT AUTHORITIES

Voluyko Oleksii Mykolaiovych,
Candidate of Juridical Sciences,
Head of the Department of Legal Support
Service and Combat Activities
(Kyiv Faculty of the National Academy
National Guard of Ukraine, Kyiv, Ukraine)

Romashko Oleh Mykolaiovych,
Assistant Professor at the Department of
State Security
(Kyiv Faculty of the National Academy
National Guard of Ukraine, Kyiv, Ukraine)

Legenky Vitalii Viktorovych,
Lecturer at the Department of Legal Support
Service and Combat Activities
(Kyiv Faculty of the National Academy
National Guard of Ukraine,
Kyiv, Ukraine)

The article is devoted to the analysis of the peculiarities of criminal and legal counteraction to illicit trafficking in weapons, ammunition and explosives in the activities of law enforcement agencies of Ukraine, as well as the analysis of factors related to this negative phenomenon

in modern Ukrainian society. It is determined that actions with weapons, ammunition and explosives, carried out in violation of laws, rules and instructions and constitute illicit trafficking in weapons, are divided into two types - actions related to administrative offenses and actions that violate criminal prohibitions. and incur criminal liability. In particular, in the criminal law sense, the components of illicit trafficking in weapons are the commission of criminal offenses under Art. 201, 262, 263, 263-1, 264, 265-1, 267, 269, 333, 410, 411, 412, 413, 414, 440 of the Criminal Code of Ukraine. The conducted legal analysis of criminal offenses in this area allowed us to conclude that their main direct object is public relations in the field of arms, ammunition and explosives; the subject are firearms and melee weapons, ammunition, explosives, explosive devices, radioactive, chemical, biological and explosive materials; from the objective point of view, they are mainly characterized by the manifestation of a socially dangerous act; the subject of criminal offenses under Art. 201, 262, 263, 263-1, 264, 265-1, 267, 269, 333, 440 of the Criminal Code of Ukraine is a natural sane person who at the time of committing a criminal offense has reached 16 years of age except for theft, robbery, robbery and extortion provided for in Art. 262 of the Criminal Code of Ukraine, where liability arises from the age of 14, and the subject of criminal offenses under Art. 410, 411, 412, 413, 414 is a serviceman, ie a person who is performing active military service in the Armed Forces of Ukraine and other troops in accordance with the legislation of Ukraine; the subjective side is mostly characterized by intent. It is stated that an important aspect of successful counteraction to criminal offenses in this area and prevention of their commission is effective interaction in the organization and direct activity of law enforcement agencies. A set of measures to combat criminal offenses related to the illicit trafficking of weapons, ammunition and explosives in the activities of law enforcement agencies of Ukraine has been identified. It is argued that combating criminal offenses related to illegal actions in this area is not only the establishment of the Criminal Code of Ukraine responsibility for the illicit trafficking of firearms, ammunition and explosives, their detection and disclosure by law enforcement agencies, but also a range of others measures, including actions to control the circulation of weapons, ammunition, explosives and explosive devices.

Key words: criminal offense, criminal-legal counteraction, illegal circulation, weapons, ammunition, explosives, law enforcement agencies of Ukraine.

Постановка проблеми та її актуальність. Сьогодні одним із проблемних питань, які ставлять під загрозу національну безпеку країни, завдають суттєвої шкоди основам державності, перешкоджають здійсненню соціально-економічних реформ, породжують у суспільстві атмосферу нестабільності та страху громадян за свою безпеку, є збільшення кримінально-правових проявів. Одним із тих факторів, що суттєво ускладнюють сучасну криміногенну ситуацію в Україні, є незаконний обіг зброї, боеприпасів і вибухових речовин, що становить підвищену загрозу публічній безпеці.

У нашій державі кожного року реєструється велика кількість кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом вогнепальної зброї, бойових припасів і вибухових речовин. Ці кримінальні правопорушення, у свою чергу, створюють умови для вчинення інших, більш тяжких кримінальних правопорушень, що й визначає їх суспільну небезпеку. Так, основну масу зареєстрованих в Україні кримінальних правопорушень, учинених із застосуванням вогнепальної зброї, становлять убивства, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, розбої, вимагання, умисне знищення майна, тероризм, захоплення заручників, бандитизм, хуліганство.

Міжнародна спільнота визнає незаконний обіг зброї не тільки внутрішньою проблемою окремо взятої держави, а й частиною транснаціональної організованої злочинності нарівні з незаконним обігом наркотиків, відмиванням коштів, фінансуванням тероризму тощо. Крім того, незаконний обіг зброї в окремії країні загрожує

стабільності сусідніх країн. Нині все частіше в засобах масової інформації, заявах політиків, коментарях правоохоронців збільшення кількості правопорушень із застосуванням вогнепальної зброї та вибухівки в Україні пов'язують із недосконалим контролем за переміщенням вогнепальної зброї із зони проведення ООС (раніше – АТО) [1].

Протидія незаконному обігу зброї, боєприпасів і вибухових речовин займає особливе місце в діяльності правоохоронних органів щодо запобігання кримінальним правопорушенням, оскільки вона характеризується подвійною превенцією: окрім припинення незаконних дій зі зброєю, запобігають також і тяжким наслідкам, які можуть настати в ході протиправного застосування зброї [2].

Найчастіше завдання в цьому напрямі виконують працівники Служби безпеки України та співробітники Національної поліції України. Так, Служба безпеки України постійно звітує про регулярне проведення спецоперацій з виявлення та вилучення з незаконного обігу зброї. Міністерство внутрішніх справ України констатує, що кількість кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із вогнепальною зброєю, боєприпасами та вибуховими речовинами, постійно збільшується. Водночас у цьому відомстві запевняють, що правоохоронці протидіють незаконному обігу зброї, боєприпасів, вибухівки та не допускають її витоку із зони проведення операції об'єднаних сил (ООС) – комплексу військових і спеціальних організаційно-правових заходів українських силових структур, спрямованого на протидію діяльності незаконних російських і проросійських збройних формувань у війні на сході України. Між тим і військовослужбовці Національної гвардії України активно здійснюють превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень у сфері незаконного обігу зброї та боєприпасів, а також виявляють причини й умови, що сприяють учиненню таких кримінальних правопорушень, і вжиття в межах компетенції заходів для їх усунення. Зокрема, вони активно залучаються до цієї діяльності під час несення служби з охорони публічного правопорядку на вулицях України в складі самостійних піших патрулів.

У зв'язку з цим запровадження та реалізація ефективних заходів щодо запобігання нелегальному обігу зброї є питанням загальнодержавного значення. Одним зі складових елементів протидії незаконному обігу зброї в Україні є застосування кримінально-правових норм і притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності за вчинення протиправних діянь у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень. Питання кримінально-правової протидії незаконному обігу зброї, боєприпасів і вибухових речовин давно привертала увагу багатьох учених-криміналістів, зокрема цю тематику досліджували Д.В. Андреев, Ю.М. Антонян, Ю.В. Баулін, С.В. Бобровник, А.М. Глінкін, В.О. Глушков, І.М. Даньшин, А.Ф. Зелінський, А.В. Кофанов, О.О. Кваша, О.М. Костенко, Н.Є. Міняйло, В.А. Некрасов, В.І. Осадчий, Ю.Г. Пономаренко, М.О. Свірін, В.П. Тихий, П.Л. Фріс та ін.

Метою статті є дослідження особливостей кримінально-правової протидії незаконному обігу зброї, боєприпасів і вибухових речовин у діяльності правоохоронних органів України, а також аналіз факторів, пов'язаних з існуванням цього негативного явища в нашому суспільстві.

Виклад основного матеріалу. Дії зі зброєю, боєприпасами й вибуховими речовинами, що здійснюються з порушенням законів, правил та інструкцій та утворюють незаконний обіг зброї, з правових позицій є не однорідними, а поділяються на два види. Перший вид пов'язаний з учиненням адміністративних правопорушень. Другий вид незаконного обігу – кримінальний обіг зброї – включає дії, що порушують кримінально-правові заборони й тягнуть кримінальну відповідальність.

У кримінально-правовому значенні складниками незаконного обігу зброї в широкому розумінні є переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю вибухових речовин, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї) (ст. 201 Кримінального кодексу України (далі – КК)); викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів (ст. 262 КК); носіння, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв (ст. 263 КК); виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або її фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв (ст. 263-1 КК); недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів (ст. 264 КК), незаконне виготовлення будь-якого ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію (ст. 265-1 КК); порушення правил зберігання, використання, обліку, перевезення вибухових речовин або інших правил поводження з ними, а також незаконне пересилання цих речовин чи матеріалів поштою або вантажем (ст. 267 КК); перевезення на повітряному судні вибухових речовин (ст. 269 КК); вивезення за межі України сировини, матеріалів, обладнання, технологій, які можуть бути використані для створення ракетної, ядерної, хімічної, інших видів зброї (ст. 333 КК); викрадення, привласнення, вимагання зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин (ст. 410 КК); умисне або необережне знищення або пошкодження зброї, бойових припасів (ст. ст. 411, 412 КК); втрата або зіпсування ввірених для службового користування зброї, бойових припасів (ст. 413 КК); порушення правил поводження зі зброєю, а також із боєприпасами, вибуховими речовинами (ст. 414 КК); розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення (ст. 440 КК) [3, с. 63].

Отже, родовим об'єктом даних кримінальних правопорушень залежно від їх розташування в розділах Особливої частини КК можуть виступати господарські відносини (ст. 201 КК), відносини у сфері забезпечення громадської безпеки (ст.ст. 262, 263, 263-1, 264, 265-1, 267, 269, 333 КК), відносини щодо встановленого порядку несення військової служби (ст.ст. 410, 411, 412, 413, 414 КК), відносини у сфері забезпечення миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (ст. 440 КК). Незважаючи на те що вказані кримінальні правопорушення розташовані в різних розділах Особливої частини КК України, їх безпосереднім об'єктом є суспільні відносини у сфері обігу зброї, бойових припасів і вибухових речовин [4]. Додатковим об'єктом може бути життя, здоров'я, власність, довкілля й інші суспільні відносини, яким заподіюється шкода при вчиненні цих кримінальних правопорушень.

На вирішення питання про притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу зброї, бойових припасів і вибухових речовин суттєво впливає встановлення їх предмету. Так, предметом указаних кримінальних правопорушень є вогнепальна та холодна зброя, боєприпаси, вибухові речовини, вибухові пристрої, радіоактивні, хімічні, біологічні й вибухонебезпечні матеріали. Природа зброї та предметів, що становлять підвищену небезпеку для оточення, полягає в тому, що вони є джерелами підвищеної небезпеки для життя і здоров'я людей, майна, довкілля. Здатність знищення, пошкодження навколишнього середовища є їх об'єктивною й основною ознакою. Тому предмети цих кримінальних правопорушень мають бути придатними для спричинення руйнувань, мати властивості спричинити тілесні ушкодження чи смерть людині, заподіювати значну матеріальну шкоду.

З об'єктивної сторони такі кримінальні правопорушення переважно характеризуються проявом суспільно небезпечного діяння (формальні склади). Деякі з них,

наприклад, недбале зберігання вогнепальної зброї чи бойових припасів, мають матеріальні склади. Для них обов'язковим є настання суспільно небезпечного наслідку та наявність причинного зв'язку між діянням і цим суспільно небезпечним наслідком.

Заподіяння шкоди життю і здоров'ю, майнової шкоди може також бути й способом учинення окремих кримінальних правопорушень, наприклад, розбій з метою викрадення вогнепальної зброї (ч. 3 ст. 262 КК). Залежно від тяжкості заподіяної при цьому шкоди такі дії можуть як охоплюватися нормами про відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері незаконного обігу зброї, так і потребувати кваліфікації за сукупністю з іншими кримінальними правопорушеннями.

Суб'єкт кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 201, 262, 263, 263-1, 264, 265-1, 267, 269, 333, 440 КК, загальний, тобто фізична осудна особа, яка на момент учинення кримінального правопорушення досягла 16 років. Разом із тим за вчинення крадіжки, грабежу, розбою й вимагання предметів, передбачених ст. 262 КК, відповідальність настає з 14-річного віку. Крім того, суб'єктом цього ж кримінального правопорушення може бути службова особа, яка зловживає своїм службовим становищем.

Суб'єктом кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 410, 411, 412, 413, 414, є військовослужбовець, тобто особа, яка проходить дійсну військову службу в складі Збройних сил України та інших військ відповідно до законодавства України. Так, до військовослужбовців належать особи офіцерського складу, прапорщики, мічмани, військовослужбовці строкової служби і військової служби за контрактом Збройних сил України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, військ цивільної оборони, а також інших військових формувань, створених відповідно до законодавства України, і курсанти військових закладів освіти.

Суб'єктивна сторона кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу зброї переважно характеризується умислом. Посягання, що полягають у порушенні певних правил, учиняються зі змішаною формою вини. Необережна форми вини може мати місце лише при вчиненні необережного знищення або пошкодження зброї, бойових припасів (ст. ст. 411, 412 КК).

На жаль, потрібно констатувати, що, незважаючи на посилення кримінальної відповідальності за незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами, ефективність кримінально-правової протидії кримінальним правопорушенням у цій сфері залишає бажати кращого. І це свідчить про те, що саме лише посилення санкцій чи механічне збільшення кількості статей у КК України навряд чи сприятиме покращенню рівня боротьби зі злочинністю, у тому числі й у сфері незаконного обігу зброї [5, с. 255]. Більше того, нічим не підтверджено, що зростання кількості кримінальних правопорушень у цій сфері зумовлюється неефективністю чинних кримінально-правових санкцій, адже, відповідно до ч. 2 ст. 50 КК, покарання має на меті не тільки кару, а й виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так й іншими особами.

Важливим аспектом успішної протидії кримінальним правопорушенням у сфері незаконного обігу зброї, бойових припасів і вибухових речовин і запобігання їх учиненню є ефективна взаємодія в організації та безпосередній діяльності правоохоронних органів у цій сфері. Будь-які недоліки в діяльності правоохоронних органів щодо контролю за обігом зброї в остаточному підсумку безпосередньо впливають на криміногенну ситуацію в цій сфері. Серед основних форм взаємодії правоохоронних органів у сфері протидії незаконному обігу зброї, бойових припасів і вибухових речовин можна назвати такі: а) вироблення спільної стратегії боротьби з кримінально-правовими діяннями в цій сфері; б) організація й проведення спільних комплексних операцій для протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаним із незаконним обігом

зброї, бойових припасів і вибухових речовин; в) робочі зустрічі з метою підвищення оперативності взаємного інформування, обмін досвідом тощо.

Загалом під протидією кримінально-протиправним проявам потрібно розуміти сукупність різноманітних видів діяльності і заходів у державі, спрямованих на вдосконалення суспільних відносин з метою усунення негативних явищ і процесів, що породжують такі прояви або сприяють їм, а також недопущення вчинення кримінальних правопорушень на різних стадіях кримінально протиправної поведінки. Іншими словами, це система заходів, що вживаються державними органами, громадськими організаціями, представниками влади й іншими уповноваженими особами, які спрямовані на протидію процесам детермінації кримінально протиправних діянь, що мають на меті ресоціалізацію потенційних порушників кримінально-правових норм, а також запобігання вчиненню ними нових кримінальних правопорушень.

Протидію вчиненню кримінальних правопорушень безпосередньо в діяльності правоохоронних органів можна визначити як сукупність заходів і профілактичних дій, які здійснюються з метою виявлення причин та умов, що сприяють учиненню таких правопорушень; установлення осіб, які виявляють намір їх учинити; виявлення осіб, які готуються до їх учинення, і прийняття до них відповідних заходів щодо недопущення вчинення таких правопорушень.

Ведення бойових дій на Сході країни, зростання рівня злочинності, відчуття незахищеності населення з боку правоохоронних органів стимулює нелегальне придбання зброї. Нерідко такі кримінально протиправні дії вчиняються з метою забезпечення подальшого самозахисту особи. Однак така мета не виключає кримінальної відповідальності за ці протиправні дії.

Тут потрібно звернути увагу на необхідність прийняття на державному рівні основоположного документа про основи державної політики у сфері контролю за озброєнням. Необхідність прийняття такого документа зумовлена критичним станом обігу зброї в Україні, що виражається в її неконтрольованому розповсюдженні. Тому вагомим значення набуває розробка концепції державної політики щодо контролю за озброєнням, розрахованої на тривалий період. Ця концепція має обов'язково відображати сучасний стан і тенденції обігу зброї та комплекс заходів для запобігання незаконним діям із нею. Лише такий керівний документ дасть змогу концентровано та цілеспрямовано усувати негативні детермінанти в цій галузі й забезпечить умови для її нормального функціонування. Також важливим аспектом протидії нелегальному обігу зброї та боєприпасів в Україні є вирішення питання можливості легального володіння нею.

Відсутність такого законодавчого акта призводить до того, що суди України визнають незаконним притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили кримінальним правопорушенням у сфері обігу зброї, бойових припасів і вибухових речовин. Так, Апеляційний суд Тернопільської області в ухвалі від 27 червня 2017 р. в справі № 607/939/17-к, проаналізувавши обставини справи та практику Європейського суду з прав людини, дійшов висновку, що обвинуваченому у зв'язку з відсутністю відповідного закону, який би регулював порядок обігу зброї та боєприпасів в Україні, не роз'яснено зміст обвинувачення [4]. У зв'язку з цим суд вважає, що розгляд кримінального провадження за відсутності конкретного обвинувачення порушує гарантовані законом процесуальні права обвинувачених, у тому числі і їхнє право на захист, а ухвалене судові рішення за таких обставин у будь-якому разі мало бути визнане незаконним у зв'язку з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону [6].

Аналіз наявної нині в державі ситуації з учиненням кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом зброї, бойових припасів і вибухових речовин, надає підстави стверджувати, що до основних причин та умов зростання їх кількості

потрібно зарахувати політичну нестабільність та економічну кризу в державі, які супроводжуються широкомасштабною корупцією та руйнуванням системи підготовки, підбору та розстановки кадрів у системі правоохоронних органів держави. Наслідком цих чинників є зниження кваліфікації керівників і фахівців у різних соціальних сферах, зниження військової та державної дисципліни, ослаблення державного контролю, розкрадання зі складів і незаконний вивіз зброї з місць проведення бойових дій, широке залучення зброї в кримінальний обіг тощо [5, с. 256].

Комплекс заходів із протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаним із незаконним обігом зброї, бойових припасів і вибухових речовин у діяльності правоохоронних органів України повинен включати усунення причин та умов, що сприяють учиненню кримінальних правопорушень; виявлення осіб з криміногенною поведінкою; ужиття заходів, спрямованих на недопущення подальшого розвитку кримінально-протиправної діяльності конкретних осіб; припинення кримінальних правопорушень, тобто вчинення заходів щодо нейтралізації осіб, які безпосередньо вчиняють протиправні діяння, а також заходів з недопущення настання їх суспільно небезпечних наслідків; перешкоджання подальшій кримінально протиправній діяльності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, шляхом повного та своєчасного їх розкриття й ізоляції винних.

Висновки. Отже, незаконний обіг вогнепальної зброї, боєприпасів і вибухових речовин є одним із факторів, що суттєво ускладнює сучасну криміногенну ситуацію в Україні. Між тим протидія кримінальним правопорушенням, пов'язаним із незаконними діями у цій сфері, – це не лише встановлення в КК України відповідальності за незаконний обіг вогнепальної зброї, боєприпасів і вибухових речовин, їх виявлення й розкриття з боку правоохоронних органів, а й комплекс інших заходів, що включають дії з контролю за обігом зброї, боєприпасів, вибухових речовин і вибухових пристроїв, у тому числі й прийняття відповідних законодавчих актів, спрямованих на врегулювання цієї сфери суспільних відносин.

Список використаних джерел:

1. В Україні зростає незаконний обіг зброї. URL: <http://dw.com/p/1FStT> (дата звернення: 10.11.2020).
2. Міняйло Н.Є. Транснаціональна злочинна діяльність у сфері незаконного обігу вогнепальної зброї: кримінально-правове та кримінологічне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2012. 20 с.
3. Андреев Д.В. Поняття та види незаконного обігу зброї. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка*. Северодонецьк, 2017. № 2 (78). С. 62–69.
4. Фріс П. Щодо кримінальної відповідальності за незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК України). *Юридичний вісник України*. URL: <https://lexinform.com.ua/yuridychna-praktyka/shhodo-kryminalnoyi-vidpovidalnosti-za-nezakonne-povodzhennya-zi-zbroyeu-vojovymu-prupasamy-abo-vybuhovymu-rechovynamy-st-263-kk-ukrayiny/> (дата звернення: 28.10.2020).
5. Свірін М.О. Запобігання підрозділами Національної поліції злочинам, пов'язаним з незаконним обігом зброї. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка*. 2016. № 4 (76). С. 251–260.
6. Ухвала Апеляційного суду Тернопільської області від 27 червня 2017 р. у справі № 607/939/17-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/67456499> (дата звернення: 17.11.2020).